

Kwaliteitsvolle kleuterparticipatie

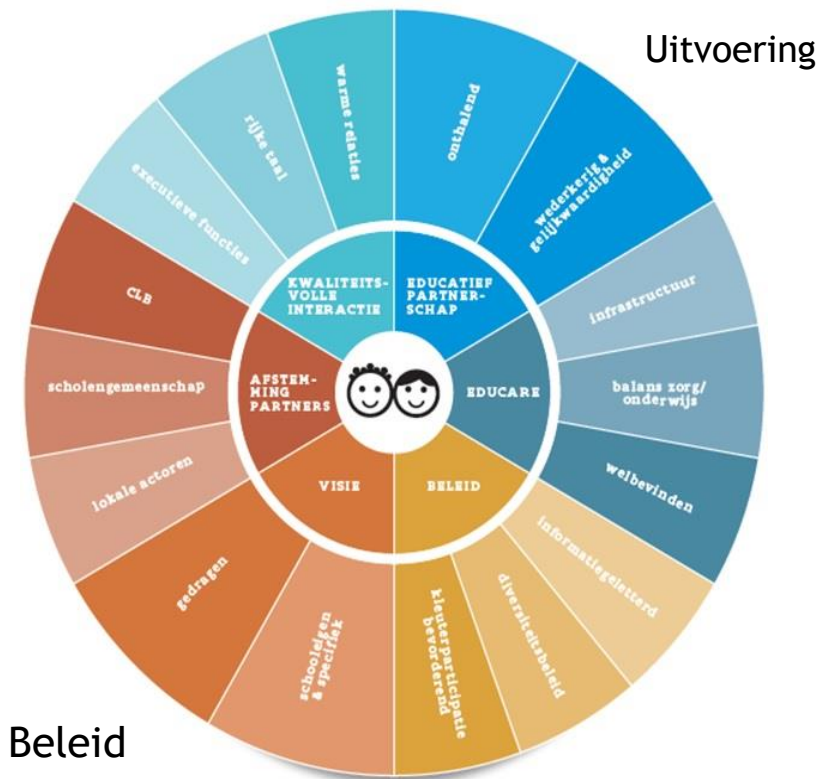
21 maart 2023

welcome

Kwaliteitsvolle kleuterparticipatie

Doelen:

- Verdiepen hefboom Kwaliteitsvolle interactie
- Leren van elkaar
- Nadenken over transfer naar eigen school en SG

Kwaliteitsvolle kleuterparticipatie

Verloop

- Warme relaties
- Hefboom rijke taal
- Hefboom executieve functies

- Actie ondernemen op school/SG

Kwaliteitsvolle kleuterparticipatie

BL5	De school bouwt samenwerkingsverbanden uit die het leren en onderwijzen ten goede komen.
BL6	De school communiceert transparant over haar werking met alle betrokkenen.

Deelrubriek
Kwaliteitsverwachting

B2	Het schoolteam biedt begeleiding zowel op het vlak van leren en studeren, onderwijsloopbaan, psychisch en sociaal functioneren als preventieve gezondheidszorg.
----	---

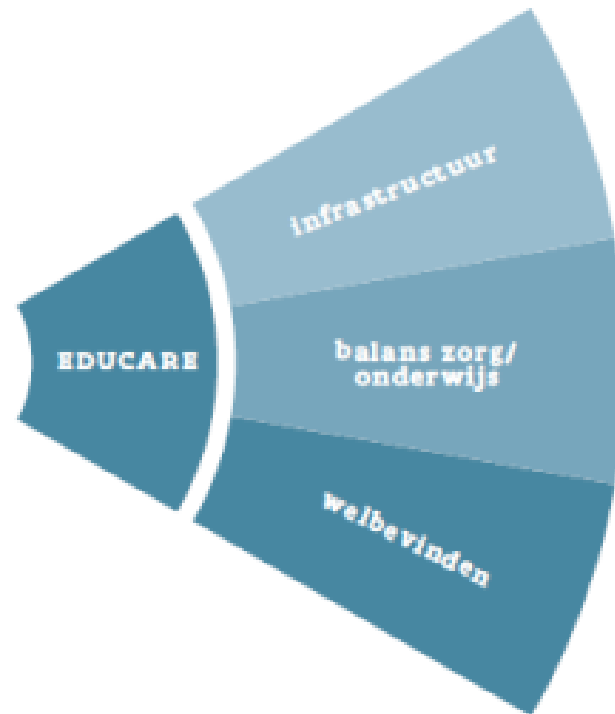
R2	bij alle lerenden en het schoolteam en naar tevredenheid bij ouders en bij andere relevante partners.	D1	... harmonische vorming die betekenisvol is.	B1	een gedragen visie en systematiek en volgt de effecten van de begeleiding op.
R3	De school streeft bij elke lerende naar zoveel mogelijk leerwinst.	D2	Het schoolteam hanteert doelen die sporen met het gevalideerd doelenkader en zorgt voor samenhang tussen de doelen.	B2	Het schoolteam biedt begeleiding zowel op het vlak van leren en studeren, onderwijsloopbaan, psychisch en sociaal functioneren als preventieve gezondheidszorg.
R4	De school stimuleert de studievoortgang van elke lerende.	D3	Het schoolteam hanteert uitdagende en haalbare doelen.	B3	Het schoolteam biedt elke lerende een passende begeleiding met het oog op gelijke onderwijskansen.
R5	De school waarborgt de toegang tot onderwijs voor elke lerende.	D4	Het schoolteam expliciteert de doelen en de beoordelingscriteria.	B4	Het schoolteam geeft de begeleiding vorm samen met de lerende, de ouders/thuisomgeving en andere relevante partners.
R6	De school streeft naar effecten op langere termijn bij alle lerenden.	Vormgeving onderwijsleerproces en leef- en leeromgeving		Opgvolging	
Kwaliteitsontwikkeling		V1	Het schoolteam en de lerenden creëren samen een positief en stimulerend school- en klasklimaat.	O1	Het schoolteam geeft de lerenden adequate feedback met het oog op de voortgang in het leer- en ontwikkelingsproces.
K1	De school ontwikkelt haar kwaliteit vanuit een gedragen visie die vertaald is in de onderwijsleerpraktijk.	V2	Het schoolteam en de lerenden gaan positief om met diversiteit.	O2	Het schoolteam evalueert op een brede en onderbouwde wijze het onderwijsleerproces en het behalen van de doelen.

B4	Het schoolteam geeft de begeleiding vorm samen met de lerende, de ouders/thuisomgeving en andere relevante partners.
----	--

Beleid	
Beleid	
BL1	De school ontwikkelt en voert een gedragen, geïntegreerd en samenhangend beleid rekening houdend met haar (ped)agogisch project.
BL2	De school geeft haar organisatie vorm op het vlak van cultuur en structuur.
BL3	De school werkt participatief en responsief.
BL4	In de school heerst een innovatieve en lerende organisatiecultuur.
BL5	De school bouwt samenwerkingsverbanden uit die het leren en onderwijzen ten goede komen.
BL6	De school communiceert transparant over haar werking met alle betrokkenen.
Onderwijskundig beleid	
BL7	De school ontwikkelt en voert een doeltreffend beleid op het vlak van leren en onderwijzen.
Personeels- en professionaliseringbeleid	
BL8	De school ontwikkelt en voert een doeltreffend personeelsbeleid dat integraal en samenhangend is.
BL9	De school ontwikkelt en voert een doeltreffend professionaliseringsbeleid en heeft hierbij specifieke aandacht voor beginnende leraren.
Financieel en materieel beleid	
BL10	De school ontwikkelt en voert een doeltreffend financieel en materieel beleid.
BL11	De school beheerst de kosten voor alle lerenden.
Fysieke en mentale veiligheid van de leef-, leer- en werkomgeving	
BL12	De school ontwikkelt en voert een doeltreffend beleid met het oog op de fysieke en mentale veiligheid van de leef-, leer- en werkomgeving.

Hefboom EDUCARE

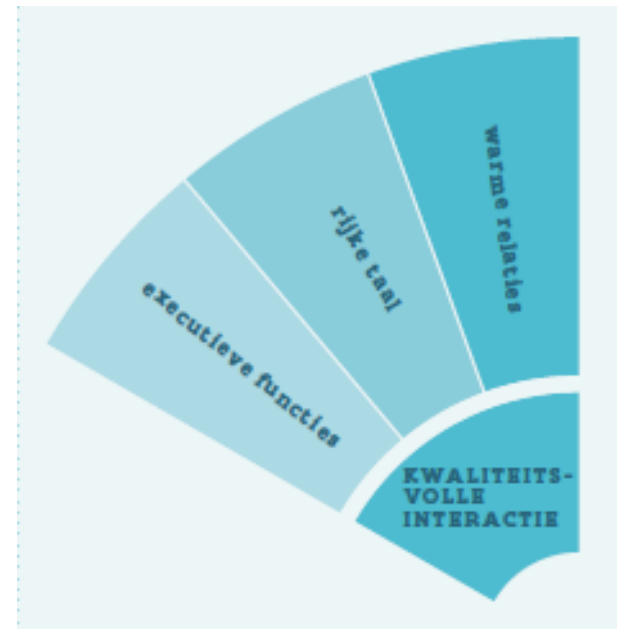
Wat ik nog wil delen met de groep...

HEFBBOOM **Kwaliteitsvolle interactie met en tussen kleuters**

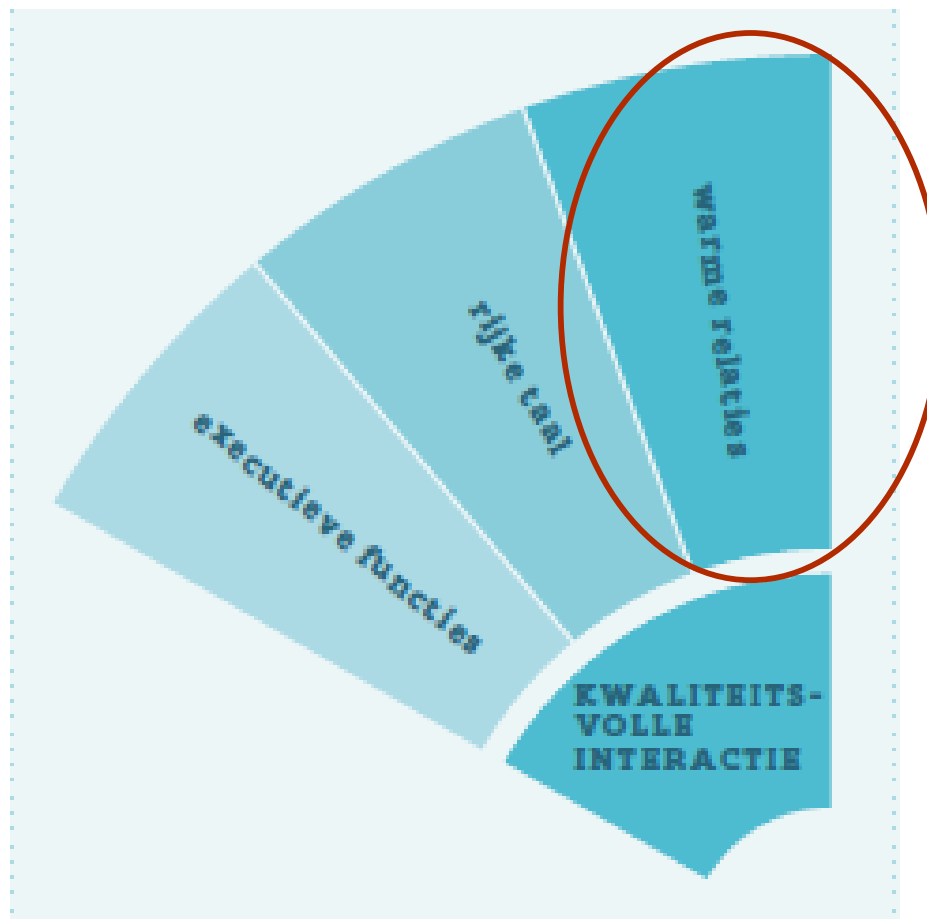
Kwaliteitsvolle interactie: de inspanningen van het schoolteam om doelgericht de kwaliteit en de kwantiteit van de interacties met en tussen de kleuters te bevorderen.

De hefboom kwaliteitsvolle interactie concretiseren we door de bepalende factoren: warme relaties, rijke taal en executieve functies. Deze factoren kunnen we uiteraard niet los zien van elkaar. Kruisbestuiving leidt tot vruchtbare resultaten.

Warme relaties

Een warme relatie is een belangrijke voorwaarde om tot een kwaliteitsvolle interactie te komen met jouw kleuters. Je doet dit aan de hand van een verbindende, positieve en laagdrempelige aanpak.

Warme relaties

SAAMO

rond warm welkom op onze school

SAAMO
Oost-Vlaanderen

Regio Oost-Vlaanderen

Een team van 5 onderwijsopbouwwerkers streeft in de Ronsese (basis)scholen naar gelijke onderwijskansen voor kinderen die opgroeien in kwetsbare gezinnen. Dat betekent dat we samenwerken met ouders, kinderen, scholen en welzijnspartners.

KATHOLIEK
ONDERWIJS
RONSE

TRAJECT Warm onthaal in samenwerking met SAAMO

WIE?

Methodiek: Matrix warm onthaal SAAMO

MATRIX WARM ONTHAAL	Affectieve component (het welkom zijn op school, sfeer)	Informatieve component (het is voor iedereen duidelijk waar de school voor staat)	Administratieve component (zakelijke info worden via gepaste vragen en op vertrouwelijk correcte manier ingevuld)
Voor het inschrijvingsmoment			
Tijdens het inschrijvingsmoment			
Na het inschrijvingsmoment			

Aanpak: 4 stappen

- Stap 1: inventarisatie warm onthaal, wat doen we al?
- Stap 2: Dromen wat we graag zouden willen doen/realiseren
- Stap 3: Oudergroep beluisteren door Saamo, wat geven zij aan rond warm onthaal voor, tijdens en na het inschrijvingsmoment
- Stap 4: actieplan op korte termijn (dit schooljaar), volgend schooljaar en volgende jaren. Wat? Wie? Hoe? Tijdspad?

Voorbeeld stap 1: inventarisatie

MATRIX WARM ONTHAAL	Affectieve component (het welkom zijn op school)	Informatieve component (het is voor iedereen duidelijk waar de school voor staat)	Administratieve component (zakelijke info worden via gepaste vragen en op vertrouwelijk correcte manier ingevuld)
Voor het inschrijvingsmoment			
Tijdens het inschrijvingsmoment			
Na het inschrijvingsmoment	Huisbezoek instappende peuters, onthaaltas (speelgoedje, aftelkalender, kleurplaat klaspop) Wenmoment instappende peuters samen met de ouders Facebookpagina peuterklas foto's 1 ^{ste} schooldagen	Onthaaltas (infolyer, onthaalboekje klas, info buitenschoolse opvang, contactpersoon schoolopbouwwerk, starterswoorden)	Infobrief privacybeleid samen met ouders invullen QR-code facebook pagina van de klas.

Voorbeeld stap 2: dromen

MATRIX WARM ONTHAAL	Affectieve component (het welkom zijn op school)	Informatieve component (het is voor iedereen duidelijk waar de school voor staat)	Administratieve component (zakelijke info worden via gepaste vragen en op vertrouwelijk correcte manier ingevuld)
Voor het inschrijvingsmoment	Samenwerking uitbouwen met crèches (meespeelmomenten, uitwisselingen, wenmomenten)		
Tijdens het inschrijvingsmoment	Aparte ruimte voor inschrijving, zorgen voor een rustige sfeer (geen telefoons, doorloop)	De juf is bij het inschrijvingsmoment aanwezig	gratis tolken op school
Na het inschrijvingsmoment	Alle leerkrachten kennen alle leerlingen en ouders. De ouders weten wie wie is op school		

Voorbeeld stap 3: oudergroep

MATRIX WARM ONTHAAL	Affectieve component (het welkom zijn op school)	Informatieve component (het is voor iedereen duidelijk waar de school voor staat)	Administratieve component (zakelijke info worden via gepaste vragen en op vertrouwelijk correcte manier ingevuld)
Voor het inschrijvingsmoment	Snelle reactie van directie Zacht en vriendelijk bij rondgang 'goed gevoel'	snelle reacties op mails	hulp van schoolopbouwwerker: welke school is het dichtsbij?
Tijdens het inschrijvingsmoment	Vriendelijkheid door iedereen Geruststelling dat er zorg gaat gedragen worden voor hun kind	onthaaltrochure FB-pagina klas	Documenten kunnen vooraf meegegeven worden aan ouders die dit wensen om thuis in te vullen
Na het inschrijvingsmoment	ouders zijn 1 ^{ste} week welkom in de klas Koffiemoment met boeken Graag meerdere activiteiten ouder-kind	Naast e-mail, helpen ook briefjes die meegegeven worden via de boekentas	QR-code op brieven waarmee ouders brief kunnen laten vertalen

Voorbeeld stap 4: actieplan

Activiteit	Wie?	Hoe?	Tijdspad
Tijdens het inschrijvingsmoment Nieuwe, nog in te stappen peuters ook uitnodigen op het schoolfeest	Wie de inschrijving doet (adm, dir, zoco) Opmaak flyer schoolfeest: Katrien	Flyer schoolfeest opmaken en meegeven bij inschrijving	Vanaf heden bij elke inschrijving

Warm onthaal instappende peuters

- Huisbezoek met klasjuf en zorgcoördinator 2 tot 4-tal weken voor 1ste schooldag
 - ouder en kind informeel ontmoeten in thuissituatie.
 - Eerste kennismaking met de juf in een veilige omgeving.
 - Vragen ouders beantwoorden, geruststellen, informeren over de 1ste schooldag/schoolweek
- Onthaaltas
 - Warm en welkomgevoel geven aan peuter en ouder
 - Info voor de ouders
- Wenmoment in de klas, ouder met kind:
 - informele gesprekjes met thee, koffie
 - meespelen,
 - vragen van ouders beantwoorden,
 - Geruststellen
 - Informeel contact met klasjuf, kindbegeleider, directeur, zoco, schoolopbouwwerker
- 1ste week welkom in de klas bij opstart

Starterswoorden

Welkom in onze school!

**STARTERS
WOORDEN**

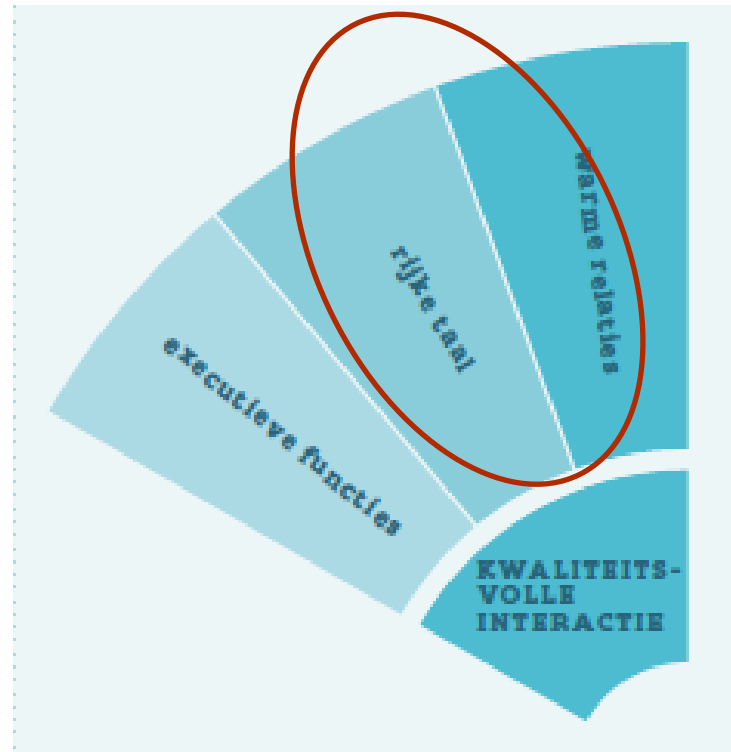

Campus Glorieux Kleuter Ronse
LEES JE MET ONS MEE?

Hefboom RIJKE TAAL

Rijke taal vatten we via zowel de kwantiteit als de kwaliteit van de talige interactie maar ook via het benutten van de meertaligheid.

Gerda De Backer - taalbegeleider

- <https://www.youtube.com/watch?v=aISXCw0Pi94>

Meertalig welkom!!! Ook bij jou?

www.meertaligheid.be

meertaligheid

Start

Jouw vragen beantwoord

Materialenbank

Van onderzoek naar praktijk

meertalige taalverwerving
Hoe verwerven kinderen een tweede, derde,... taal?

Belang moedertaal?

{ Leer je talen **simultaan...** **...of successief ?** **}**

Wat zijn beïnvloedende FACTOREN

Is het normaal dat...
Bilal z'n **THUISTAAL** ACHTERUIT gaat nu hij naar school gaat?

Is het normaal dat...
Yana nog steeds een **ACCENT** heeft in het Nederlands?

Is het normaal dat...
Liliana heel **TRAAG** nieuwe woorden leert?

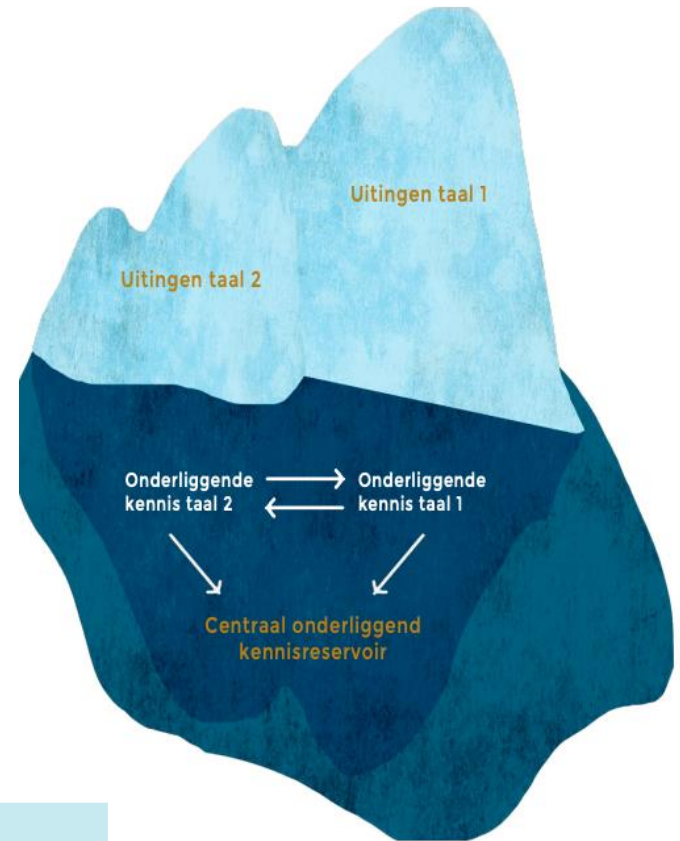
Is het **NORMAAL** dat...

Of is er toch nood aan **PROFESSIELE HULP?**

waarom is de moedertaal zo belangrijk?

T a a l v e r w e r v i n g

Ijsbergmodel Jim Cummins

Om het centraal kennisreservoir op de beste manier te vullen is het daarom van belang dat **ouders** met hun kinderen de taal spreken die zij het beste beheersen.

Complexe cognitieve vaardigheden kunnen dus via de ene of de andere taal ontwikkeld worden. Beiden voeden hetzelfde centrale kennisreservoir. Het toelaten van de moedertaal in de klas, om kinderen iets aan elkaar te laten uitleggen, zorgt dus voor een **opstap** om tot leren te komen. Kinderen kunnen gebruik maken van een grotere hoeveelheid onderliggende kennis over talen om het centraal kennisreservoir te voeden.

meertalige taalverwerving

M e e r t a l i g h e i d

Taalverwerving is een **grillig en individueel** proces. Meertalige taalverwerving kan volgens **2 processen** verlopen. We leggen hieronder uit hoe deze processen in grote lijnen verlopen:

I. Simultane taalverwerving

- **Vanaf de geboorte** leren kinderen meerdere talen en komen ze systematisch met deze talen in contact.
- De kinderen ontwikkelen voor **elke taal een apart taalsysteem**.
- De simultane taalverwerving volgt in grote lijnen **de 4 fasen** die kinderen doorlopen bij het verwerven van hun moedertaal:

Voortalige fase

1ste levensjaar
Brabbelen
Eenvoudige woorden en zinnen begrijpen
Bv: Neh, Prrr

Vroegtalige fase

1 - 2,5 jaar
Losse woorden & vaste uitdrukkingen
Begrip neemt toe
Bv: Koek! Kijk mama!

Differentiatiefase

2,5 - 5 jaar
Korte woorden samenvoegen
Bv: Mama mag ik een koek?

Voltooiingsfase

5 jaar en ouder
Langere zinnen
Bv: Mama ik heb honger. Mag ik een koek eten?

2. Successieve taalverwerving

- Kinderen leren vanaf de geboorte de basis van hun moedertaal en komen **pas nadien** in contact met **de tweede taal**. Meestal wanneer de kinderen naar de opvang of naar school gaan.
- Als het gaat om kinderen die niet langer dan 1 jaar ononderbroken in België verblijven, spreken we van **anderstalige nieuwkomers**. In het secundair onderwijs krijgen ze een intensief taalbad Nederlands in **OKAN-klassen** (Onthaalklassen voor Anderstalige Nieuwkomers); in het basisonderwijs komen ze in de gewone klas terecht, met gerichte ondersteuning.
- Bij het verwerven van de moedertaal doorlopen de kinderen de 4 fasen. Maar bij het verwerven van de tweede taal kunnen deze successief meertalige kinderen enkele **stappen overslaan**. De kinderen bouwen verder op de **gemeenschappelijke kenmerken van taal**, er gebeurt dus een transfer.
- We onderscheiden de volgende stappen:

Gebruik van de moedertaal	Stille periode	Telegramstijl	Alledaagse taalvaardigheid	Schoolse taalvaardigheid
1ste taalcontact <ul style="list-style-type: none">• Eigen moedertaal in een anderstalige context inzetten	<ul style="list-style-type: none">• Actief kijken & luisteren - kennis opbouwen• Nog niet spreken	na 2 maanden - 1 jaar <ul style="list-style-type: none">• Produceert losse woorden, vaste uitdrukkingen & korte zinnen. <i>Bv. Plassen.</i> <i>Bv. Nee, Ik wil niet.</i>	na 2 jaar <ul style="list-style-type: none">• Woordenschat neemt toe• Langere zinnen <i>Bv. Waar is de speeltuin?</i> <i>Bv. Hoeveel kost een brood?</i>	Na 5 - 8 jaar of meer <ul style="list-style-type: none">• Communicatie op abstracter, schools niveau <i>Bv. de taal van wiskundige begrippen</i>

1

Vertrek vanuit een meerlagig ondersteuningsmodel

2

Bouw het taaltraject op een logische manier op en combineer verschillende deelvaardigheden

3

Investeer bewust in mondelinge taalvaardigheid

4

Schriftelijke vaardigheden: ga voor een vroege start en blijf inzetten op technisch lezen en leesbegrip

5

Verzorg de kwaliteit van je instructie

6

Monitor je leerlingen en laat je ondersteunen

- 1.1 Investeer in een krachtige klasaanpak om alle leerlingen te bereiken
- 1.2 Werk in kleine groep of individueel met leerlingen die extra taalsteun nodig hebben
- 1.3 Leerkrachten zijn de geknipte begeleiders, maar ook paraprofessionals en vrijwilligers kunnen mee ondersteunen
- 1.4 Laat de duur en intensiteit van het traject afhangen van jouw doelgroep, hun leeftijd en de beoogde taaldoelen

- 2.1 Hou rekening met de wisselwerking tussen de deelvaardigheden
- 2.2 Ga voor een logische en stapsgewijze opbouw van het traject
- 2.3 Verwerk je taaldoelen in relevante thema's met verschillende invalshoeken

- 3.1 Plan rijke gesprekken om de mondelinge taalvaardigheid te bevorderen
- 3.2 Voorzie voorleesmomenten met veel interactie
- 3.3 Werk doelbewust aan woordenschat, ook expliciet

- 4.1 Bereid leerlingen vroeg genoeg voor op het leren lezen
- 4.2 Zet in op een effectieve leesstart
- 4.3 Ga voor goede, strategische en gemotiveerde lezers
- 4.4 Laat schrijfp opdrachten het lezen (en spreken) versterken

- 5.1 Geef expliciete instructie
- 5.2 Laat leerlingen van en met elkaar leren
- 5.3 Geef sterke feedback
- 5.4 Integreer technologie op een wijze manier in je lessen
- 5.5 Hou rekening met de taalachtergrond van leerlingen om je instructie te versterken

- 6.1 Monitor je leerlingen en stem je onderwijs hierop af
- 6.2 Grijp de kans om te blijven leren
- 6.3 Werk samen met je team vanuit een gedeelde en gedragen missie

Praktische leidraad bij het onderzoek Taalintegratietrajecten

Bouwstenen voor effectieve taaltrajecten

Praktijkids voor taalondersteuning in het kleuter-, lager en secundair onderwijs

‘Woordenschatonderwijs’... je kunt er niet omheen, want ...

Werken aan woordenschat is werken aan
schoolsucces!

Woorden ... de sleutel tot succes!

Wat weten we uit onderzoek?

Onderzoek Hart en Risley (1995):

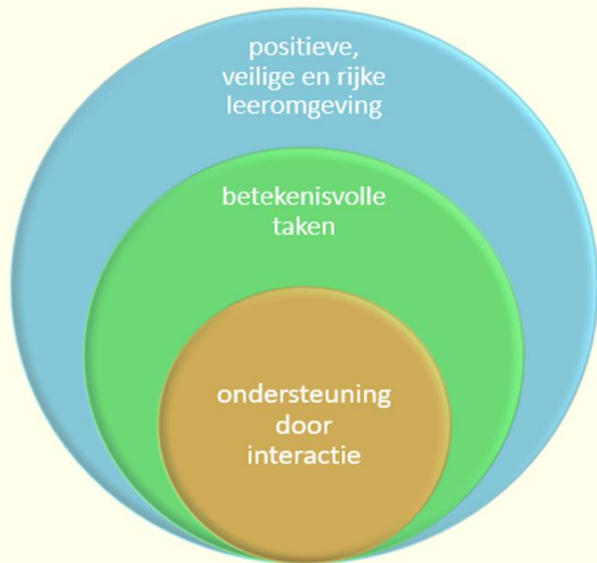
	Aantal gehoorde woorden per uur	In één week (100u)	In één jaar (5200u)	In drie jaar
Laag milieu	620	62000	3 miljoen	10 miljoen
Midden milieu	1250	125000	6 miljoen	20 miljoen
Hoog milieu	2150	215000	11 miljoen	30 miljoen

Hoe leren kinderen woorden?

✓ woordenschatverwerving

→ Jij zorgt voor een
KRACHTIGE TAALLEEROMGEVING!

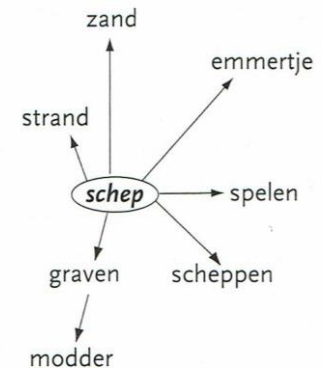
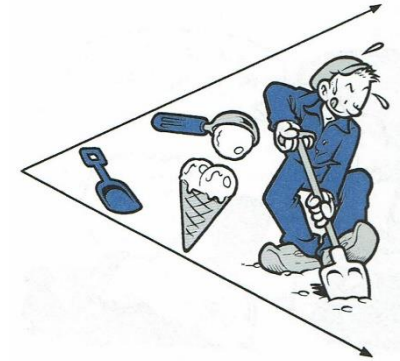

Woordverwerving 3 principes

labelen .

categoriseren .

netwerkopbouw .

labelen

categoriseren

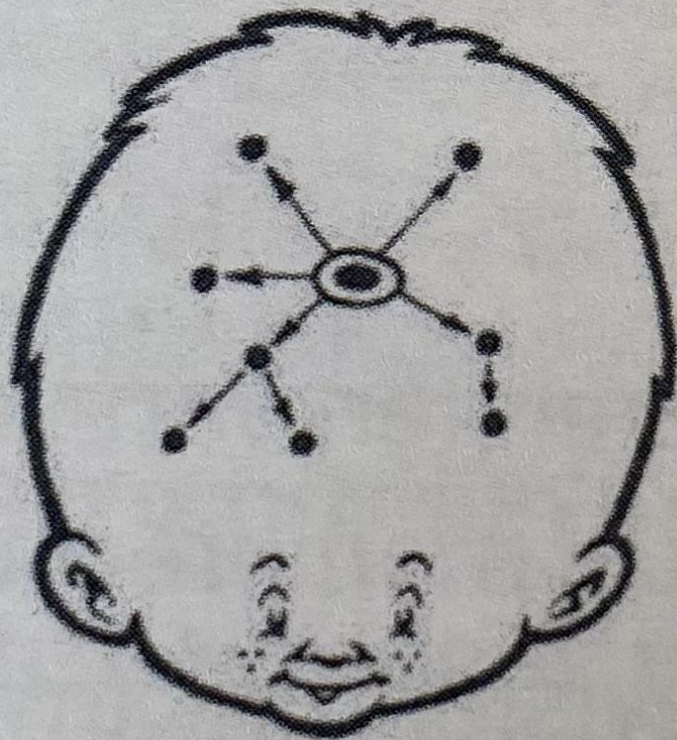

eetje

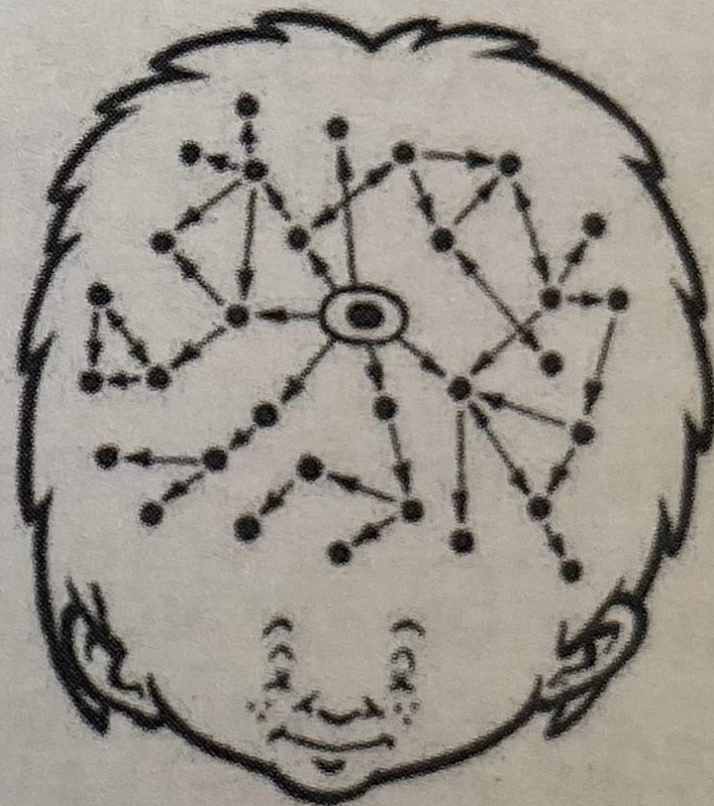

netwerk

kwaken, het park
de veer, wandelen
de vijver, de zwaan
het ijsje ...

kind van 3 jaar

*kind van 6 jaar
(meer knopen – meer lijnen)*

Groei woordenschat: verbreding + verdieping

3 taalingrediënten

Contextrijk taalaanbod

Reactie- en interactiekansen (taalruimte)

Taalsteun: feedback en ondersteuning

Productieve, kwalitatieve interactie

Koffiebar-
gesprekken

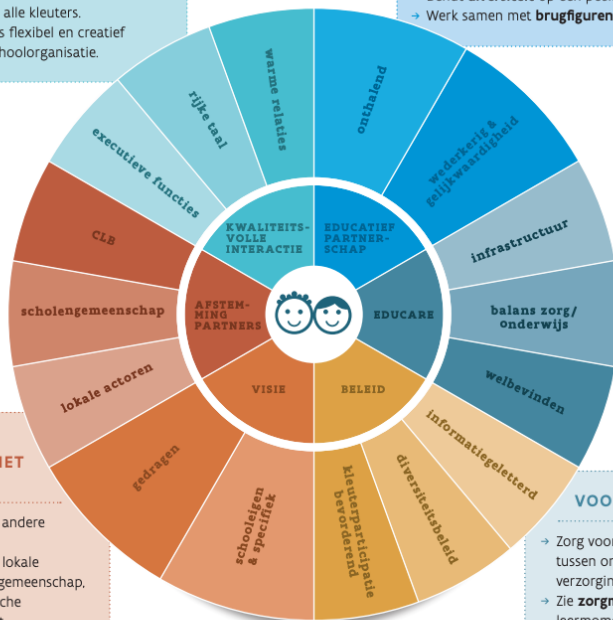
TIPS

VOOR KWALITEITSVOLLE INTERACTIE!

- Plaats de **kleuters centraal**, niet de activiteit.
- Speel in op de **ontwikkeling** van jouw kleuters en stimuleer hun **zelfsturing**.
- Zorg voor een rijk **taalaanbod** en veel spreekkansen voor alle kleuters.
- Durf **loslaten**, wees flexibel en creatief in jouw klas- en schoolorganisatie.

VOOR EDUCATIEF PARTNERSCHAP!

- Spreek de ouders aan, wees **bereikbaar** en **aanspreekbaar**.
- Zet in op **verbindende** activiteiten.
- **Betrek de ouders actief** bij de klaspraktijk en het schoolbeleid.
- Heb aandacht voor de **thuisituatie** van jouw kleuters.
- Benut **diversiteit** op een positieve wijze in jouw klas.
- Werk samen met **brugfiguren** en **buurtorganisaties**.

VOOR AFSTEMMING MET PARTNERS!

- Ga op **bezoek** bij andere scholen.
- **Werk samen** met lokale partners, scholengemeenschap, CLB en pedagogische begeleidingsdienst.
- Vertaal de samenwerking in **concrete doelen** en maak goeie **afspraken**.

TIPS

VOOR VISIE EN BELEID!

- Ontwikkel een **denkkader** om aan kleuterparticipatie te werken.
- Zet de klasdeuren open en wissel **ervaringen** uit.
- Stippel een beleid uit voor omgaan met **kansarmoede**.
- Benut **data** en **wetenschappelijk onderzoek** over kleuterparticipatie.
- Reflecteer over kleuterparticipatie en **stuur** bij waar nodig.

TIPS

TIPS

VOOR EDUCARE!

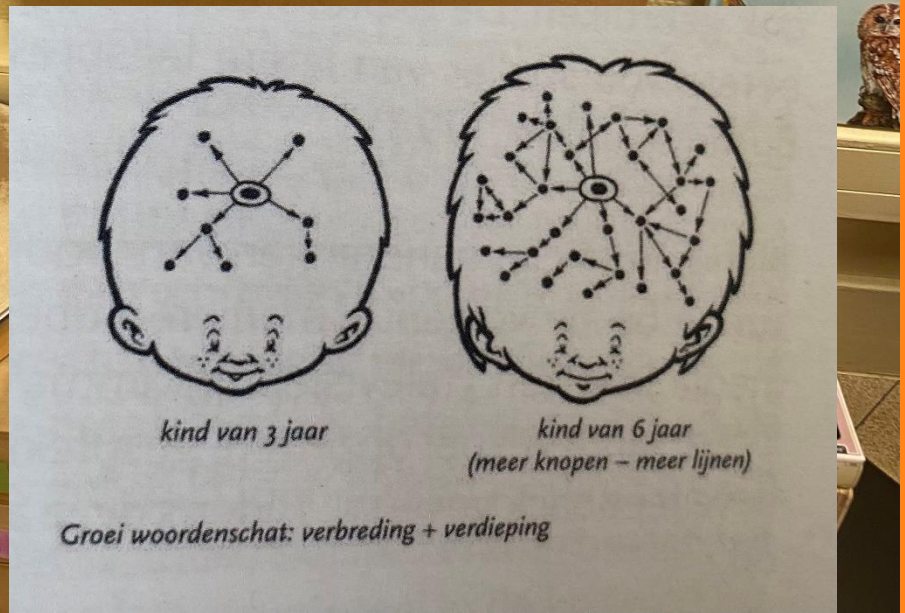
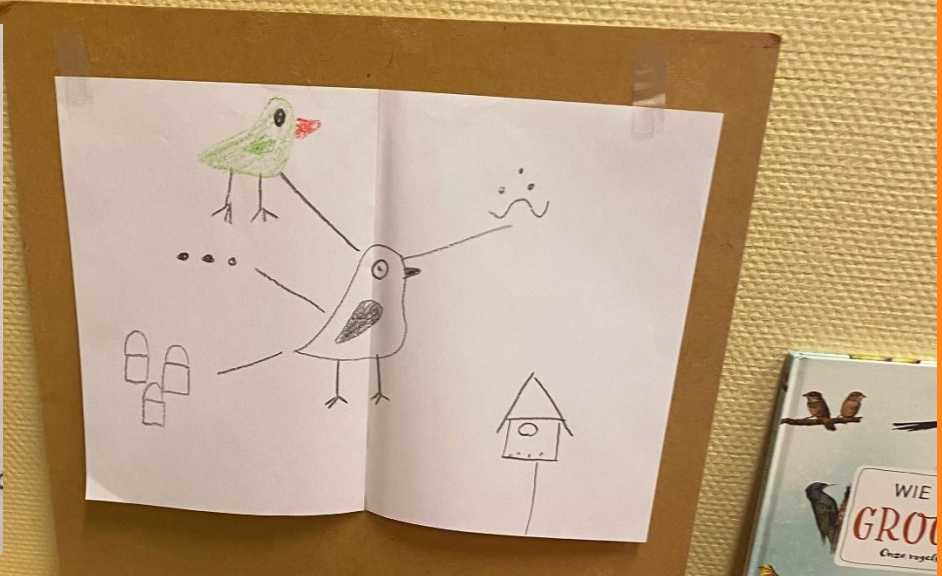
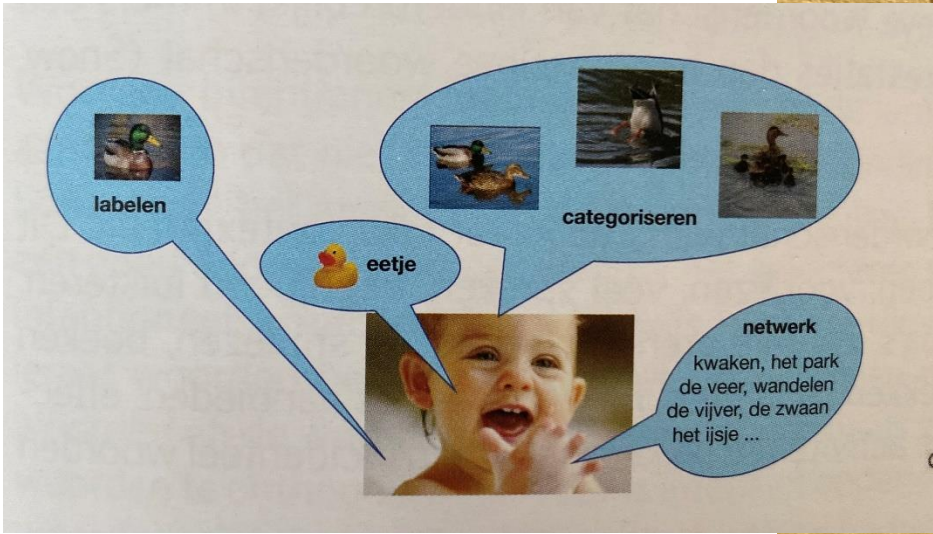
- Zorg voor een **evenwicht** tussen ontwikkeling en verzorging.
- Zie **zorgmomenten** ook als leermomenten.
- Bekijk het verloop van een dag vanuit de **ogen van jouw kleuters**.
- **Werk samen** met de kinderverzorgster.
- Stem de **infrastructuur** af op de noden van jouw kleuters.

→ **Meer weten?** Je vindt het onderzoek en de inspiratiegids hier:
<https://www.onderwijsinspectie.be/nl/onderzoek-kleuterparticipatie>.

Brainstorming

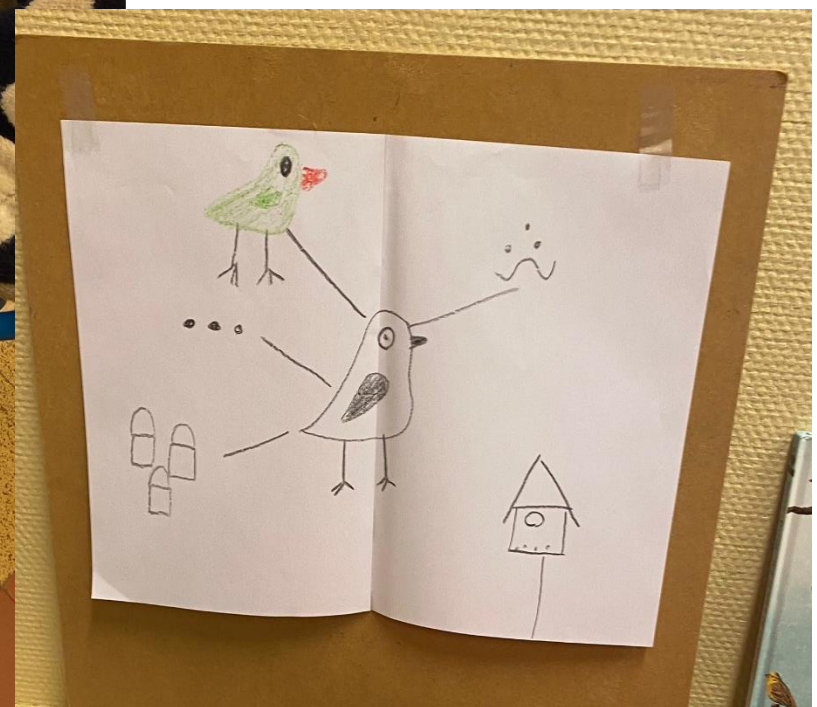

Netwerkopbouw

**Brainstorm
met dat
tekengroepje
achteraf
Bijwerken
(verdiepen en
verbreden)**

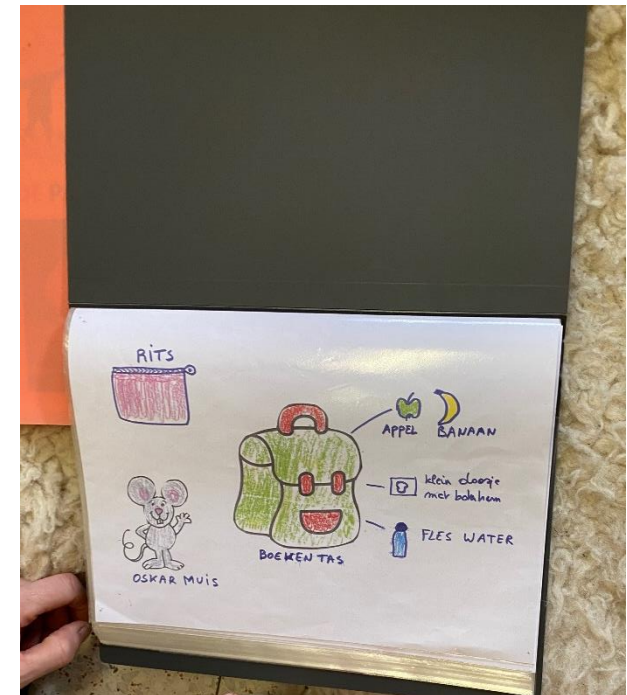
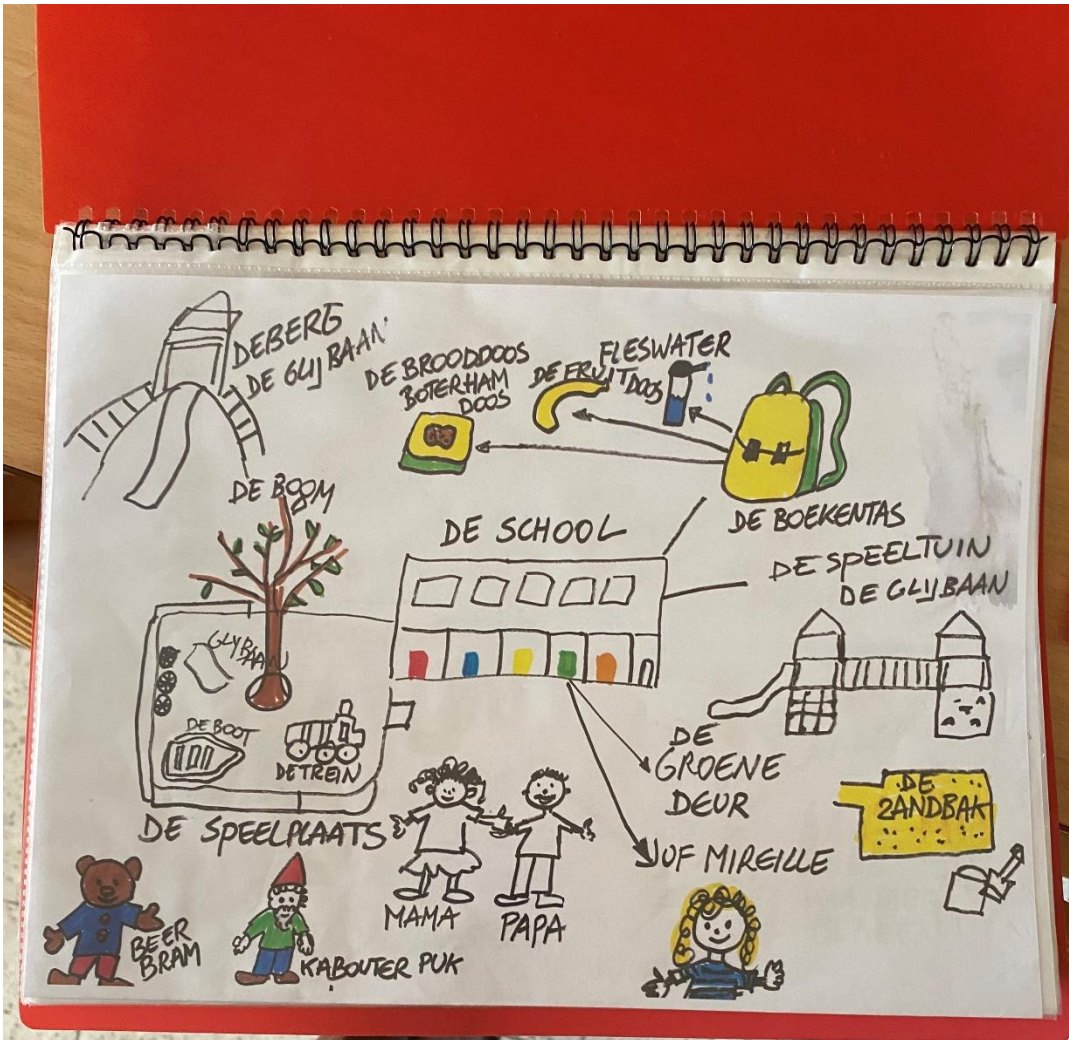
Verhaal een tweede/derde keer.

Brainstorm

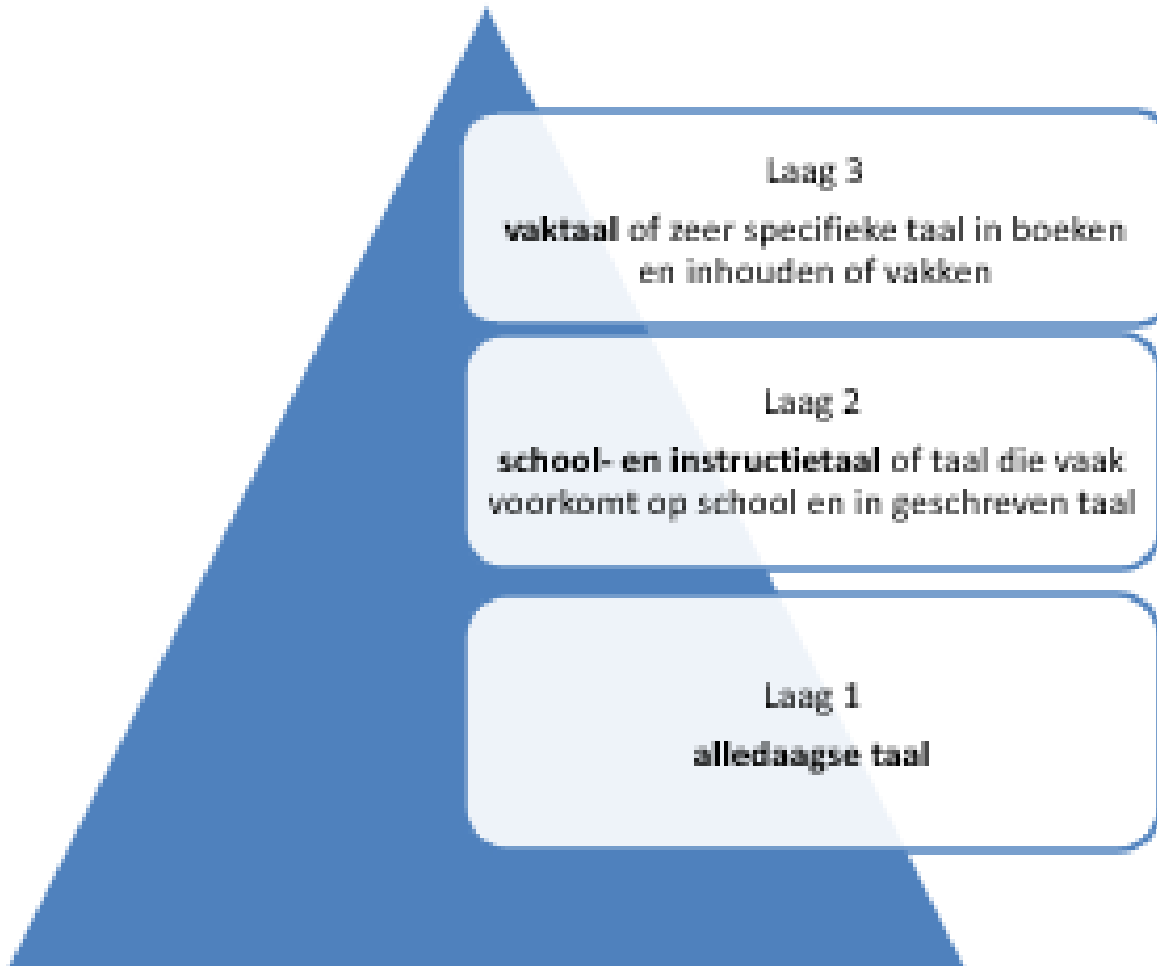

- Hang de brainstorm uit op hooghoogte tijdens het hele thema
- Vul de brainstorm tijdens het thema in grote of in kleine groep regelmatig aan
- Blik terug en vooruit
- Schrijf Zelfstandige naamwoorden, werkwoorden,... en gebruik lidwoorden
- Ga in de boekenhoek met één of meerdere kinderen samen kijken in de brainstormboek en herhaal de woorden van vorige thema('s)

Consolideren met brainstormboek in de
boekenhoek =
na enkele weken met enkele kls.
Opnieuw in kijken en woorden oprakelen.

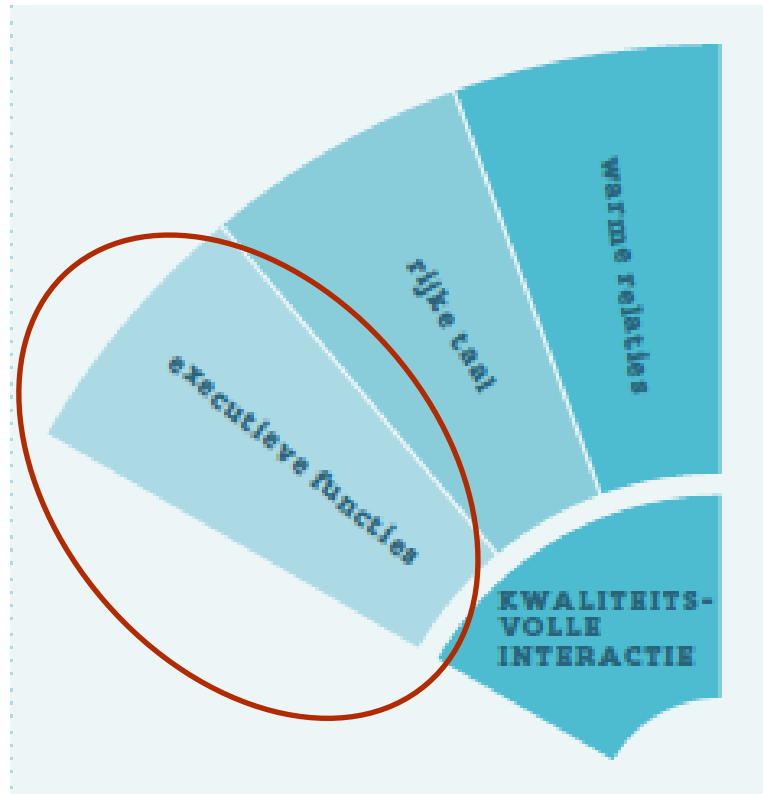
Welke woorden selecteren?

-> 5 vragen:

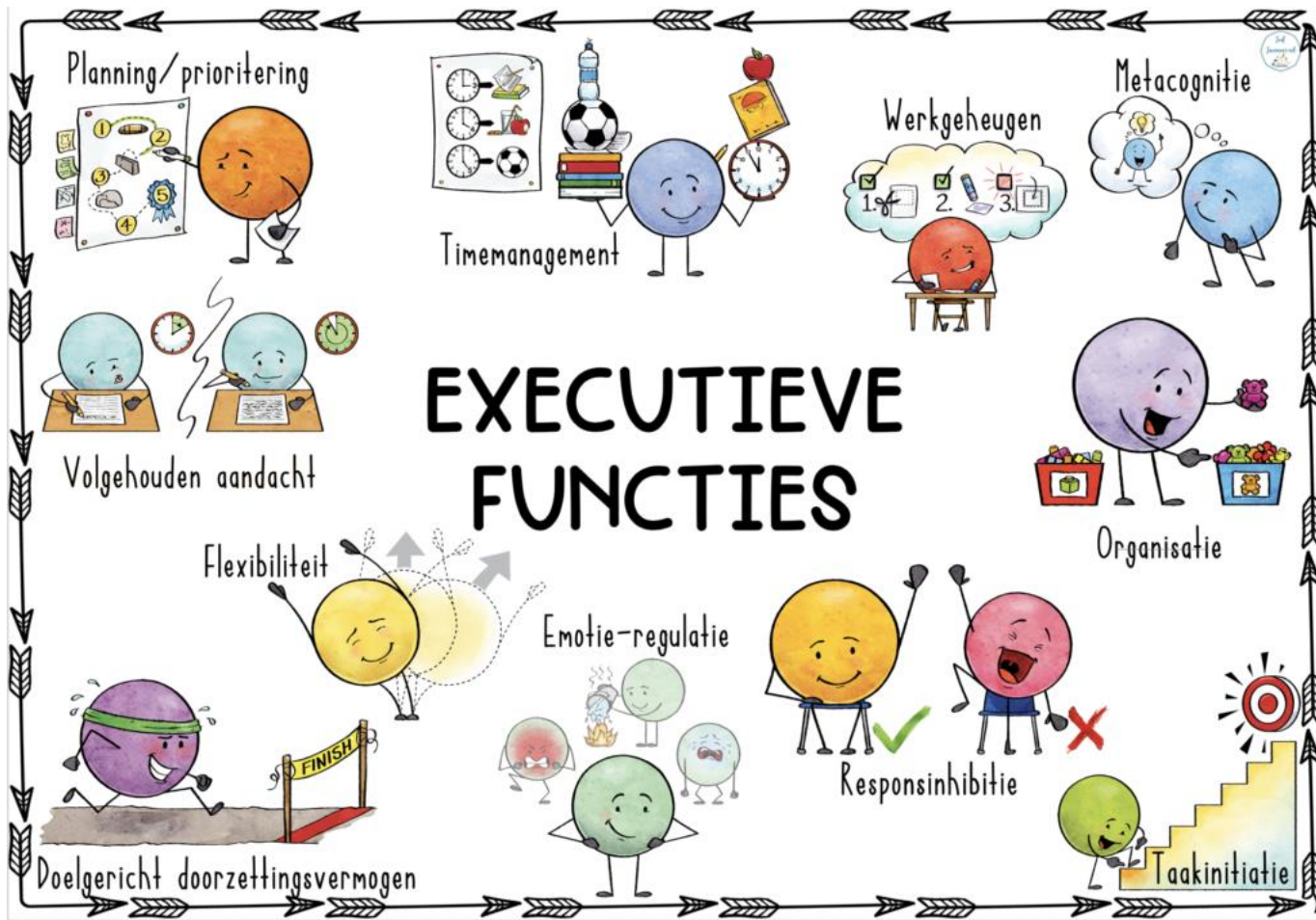
1. Van welke woorden is de betekenis ongekend bij de meerderheid van mijn leerlingen?
2. Welke woorden vloeien op een natuurlijke manier voort uit mijn thema/boek?
3. Worden deze woorden frequent gebruikt?
4. Zijn deze woorden betekenisvol en nuttig?
5. Is het nodig dat ik deze woorden expliciet behandel (of komen ze impliciet voldoende aan bod)?

Hefboom EXECUTIEVE FUNCTIES

Kwaliteitsvolle interacties kunnen de ontwikkeling van executieve functies bij kleuters positief beïnvloeden. Verschillende elementen zoals impulscontrole, het ontwikkelen van het werkgeheugen, cognitieve flexibiliteit en emotieregulatie spelen hierbij een rol.

Inbreng Helga SG Geraardsbergen en Deftinge

Hoe het begon?

Projectoproep

Subsidiereglement 'Verbeter de leerkansen van je leerlingen'

**Bezorg je projectaanvraag tegen uiterlijk 1 maart 2021
voor een project in schooljaar 2021-2022**

Hoe het begon?

- “Alarm”signalen vanuit Huis van het kind Geraardsbergen
- OVA-medewerkers zetten in op EF via De Breinhelden.
- Wetenschap vestigde het belang op executieve functies.
- Gesprekken met kleuterleid(st)ers : Waar hebben zij nood aan?

Februari 2021: Ons project werd klaargemaakt en ingediend. Mei 2021: project is goedgekeurd.

Eerste aanvraag van een projectsubsidie om in het leerplichtonderwijs de slaagkans van leerlingen te verbeteren

Provinciebestuur Oost-Vlaanderen directie Onderwijs & Vorming via Woodrow Wilsonplein 2 9000 Gent onderwijs.en.vorming@oost-vlaanderen.be	Ontvangstdatum (in te vullen door de behandelende directie)
---	---

Dit formulier is een toepassing van het provinciaal subsidiereglement van 16 oktober 2019 om in het leerplichtonderwijs de slaagkans van de leerlingen te verbeteren

Algemeen

1. **Titel van het project:** Op weg met de executieve functies.
2. **Omschrijf in enkele zinnen waarover dit project gaat:**

Het huis van het Kind organiseerde dit schooljaar nascholingen over executieve functies. Een aantal scholen van onze scholengemeenschap hebben hieraan deelgenomen en dus al een eerste kennismaking gehad. Voor anderen is dit nieuw. Er zullen dus verschillende trajecten gevolgd worden. Uit gesprekken met kleuterleidsters is gebleken dat er nood is aan informatie en materiaal om hen sterker te maken in het werken aan die executieve functies. Daaruit is het idee ontstaan om een tas te maken waarin materiaal zit om EF-activiteiten uit te werken. We vertrekken van een prentenboek waarin de personages worstelen met hun EF. Zo een prentenboek kan een hulpmiddel zijn om EF herkenbaar en bespreekbaar te maken voor kleuters. Aan dat prentenboek koppelen we activiteiten om de EF te stimuleren en bieden we ook materiaal aan als ondersteuning. Door een uitgewerkt pakket samen te stellen ontdekken de kleuterleidsters hoe ze kinderen doelgericht kunnen begeleiden en feedback kunnen geven.

De tas zal ontwikkeld worden met een werkgroep (kleuterleidsters, lkm, 1ste graad, zorgco, mentoren, ouders/ grootouders).

Naast deze tas willen we graag een lerend netwerk oprichten rond EF met een kernteam (1 kleuterleidster of lkr, 1ste graad en zorgcoördinator per school) en onze partners waarmee we samenwerken (bibliotheek Geraardsbergen, Huis van het Kind, kunstacademie Geraardsbergen, PRO, ondersteuningnetwerk Vlaamse Ardennen). De mentoren zijn hierbij de verbindende schakel om iedereen samen te brengen.

De tas is voorzien van basismateriaal. Elk leerjaar krijgt hierbij uitbreidingsmateriaal, aangepast aan de leeftijd en de leefwereld van de kinderen.

Omdat we het belangrijk vinden dat dit wordt gedragen door de volledige school, voorzien we in mei 2022 een nascholing over EF voor de leerkrachten lager onderwijs (2de en 3de graad). Daarom willen we op termijn voor het schooljaar 2022-2023 deze aanvraag verlengen.

3. **Hoeveel subsidie vraag je?** 3600 euro
Meer info: handleiding vraag 17

4. **Hoelang duurt je project?**

Van (ten vroegeste op 18 augustus)

dag	1	8	maand	0	8	jaar	2	0	2	1
-----	---	---	-------	---	---	------	---	---	---	---

Tot en met (uiterlijk 30 juni)

dag	3	0	maand	0	6	jaar	2	0	2	2
-----	---	---	-------	---	---	------	---	---	---	---

Schooljaar 2021-2022: mijn takenpakket

- Mentor scholengemeenschap: 12/24
- Ondersteuner EF voor Sint-Catharinacollege Geraardsbergen - Onkerzele - Idegem: 8/24.

Doel:

Via de 'Breinhelden' EF implementeren in de 3 scholen van 1ste kleuterklas tot 6de leerjaar. 1 kracht per cyclus van 9 weken.

Hoe:

leerlingenniveau: 25' activiteit EF.

leerkrachtenniveau: 25' coachings gesprek+

infomoment teamvergadering + pedagogische studiedag met OVA-.

Implementatieprocessen scholengemeenschap

- Ontwerpen materiaal (boxen)
- Ouderbetrokkenheid: infobrochure.
- Lerend netwerk leraren met ondersteuning door KathOndVl
- Lerend netwerk beleid (directies en zoco's)
- Coaching op de klasvloer door mentor (vraaggestuurd).
- Samenwerkingsverbanden met Huis van het kind, kunstacademie, bibliotheek, CLB

Werkgroep kleuterleidsters en leerkrachten eerste graad

- 1 à 2 leerkrachten van elke school.
- korte infosessie over EF.
- Via EF-box van HVK: 2 boeken werden geselecteerd.

De boxen en de infobrochure

Inhoudelijke professionalisering

- Er werden diverse nascholingen/vormingen aangeboden aan de scholen
 - Katholiek onderwijs
 - OVA- medewerkers organiseerden pedagogische studiedagen waarbij de werking van De Breinhelden werden uitgelegd.
 - Huis van het Kind Geraardsbergen: de taalcoach kwam een drietal keer naar de 3de kleuterklas om EF- activiteiten te doen met de kinderen. Na die activiteiten werd er een infomoment over EF gepland voor het kleuterteam en de leerkrachten van de 1ste graad.

Materiaal OVA-medewerker.

Implementatie op de klasvloer

Mei 2021: eerste lerend netwerk EF met leerkrachten, zoco's, directies, ped. Beg., OVA, bib Geraardsbergen, CLB- medewerker.

December 2021 en maart 2022: tussentijdse evaluatie van het project

- **Wat liep er al goed:**

- Inhoudelijke professionalisering via nascholingsaanbod katholiek onderwijs en huis van het Kind.
- Samenwerking met de verschillende partners.
- De ontwikkeling van de materialen en infobrochure.
- Samenwerking met kernteam EF: directies, PB, taalcoach, zoco's.

- **Waar dienden we nog bij te sturen, wat deden we nog niet (voldoende):**

- De boxen werden verdeeld over de verschillende scholen maar werden soms niet gebruikt

Oorzaak: lk kregen te weinig info.

- De infobrochure: groot verschil tussen plattelandscholen en stadscholen: te moeilijke taal, niet alle scholen waren al gestart met het project.

- Beginsituatie van onze verschillende scholen.

schooljaar 2022-2023 verlenging van het project

- Sint- Catharinacollege Geraardsbergen: diende in 2021-2022 een project in rond spelend leren.
- Voor de verlenging van het project hebben we de 2 projecten laten samenvloeien.

Doelstellingen:

de leermotivatie van de leerlingen bevorderen.

het leer- en studietraject van de leerlingen optimaliseren

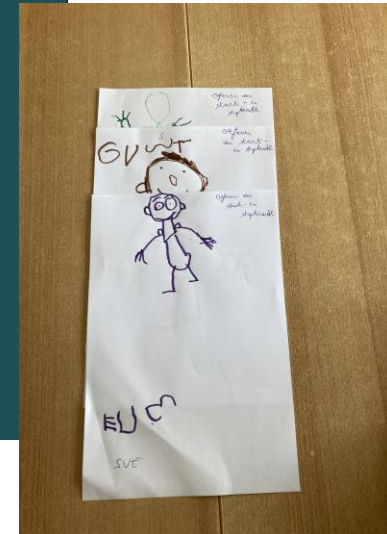
Acties op 4 niveaus: leerlingen- schoolteams- scholengemeenschap-ouders

Leerlingen

Actie 1:
Huidig aanbod EF blijven aanbieden en uitbreiden via de spelboxen.

Actie 2:
Kinderen de taal geven rond EF zodat ze een kapstok hebben om te reflecteren over hun eigen gedrag. We brengen hierbij de verschillende breinkrachten aan.

Schoolteam

Actie 1:

Binnen elke school wordt er voor 2 à 3 uur per week een leerkracht (EF-ondersteuner) klasvrij gemaakt die het team coacht om EF verder te implementeren

Actie 2:

Samenstellen werkgroep voor het ontwikkelen van de spelboxen en spelfiches.

Actie 3:

Leerkrachten laten kennismaken met verschillende spelvormen waarmee EF wordt inge oefend: Aanbieden van spelboxen en prentenboeken en daar activiteiten aan linken.

Acties op 4 niveaus: leerlingen- schoolteams- scholengemeenschap-ouders

Scholengemeen- schap

Actie 1:

Kernteam samenstellen (zorgco van elke school, mentoren SG). Het kernteam komt regelmatig samen om praktijkvoorbeelden te delen met elkaar en om het lerend netwerk voor te bereiden.

Actie 2:

Draaiboek EF ontwikkelen voor nieuwe leerkrachten.

Actie 3:

Nascholingen organiseren:

Module 1: Executieve functies en Zin in leren! Zin in leven!: Hoe zit dat nu?

Module 2: Executieve functies en Zin in leren! Zin in leven!: Hoe doe ik dat nu?

Ouders

Actie 1:
Ouders informeren over EF : tijdens vaste infomomenten of interactieve momenten: vb spelletjes bekijken en spelen. Maandelijks infoblaadje over EF meegeven.

Actie 2:
Doe-mee momenten organiseren in elke klas.

Hoe kijken we terug op het proces

- **Wat zijn de successen?**

Het effect bij lln: ze zijn zich bewust van hun eigen EF, kunnen hierover reflecteren en de gepaste strategieën inzetten.

Het effect bij de leerkrachten: onbewust werkten zij al veel aan EF, maar nu doen ze dit bewuster. Ze hebben een 'kapstok' om naar te verwijzen.

Samenwerking binnen onze scholengemeenschap (leerkrachten, zocos', directies en CODI) via de lerende netwerken. Dit zorgt voor verbinding.

Samenwerking met de externe partners.

Bewustmaking bij ouders.

- Nascholingen via katholiek onderwijs, spellenlab in Brugge.
- Dankzij mijn takenpakket kom ik in veel klassen. Ik neem regelmatig foto's van goede praktijkvoorbeelden die dan kunnen gedeeld worden.

Hoe kijken we terug op het proces

- Wat zijn de valkuilen?
- Vertrekken vanuit het leerplan: samen met het team de oefening maken om EF te linken aan de persoonsgebonden ontwikkeling.
- EF mag geen hype zijn van het moment maar moet duurzaam verankerd worden op de klasvloer.
- Materialen/ documenten delen met elkaar.

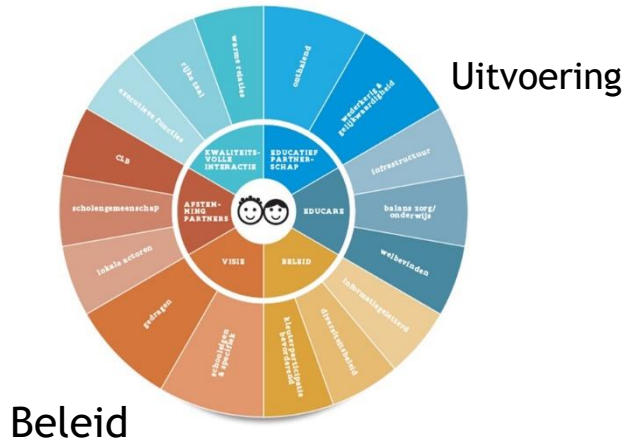
Interessante link:

- <https://www.facebook.com/groups/juffenvoorinclusie>

Kwaliteitsvolle kleuterparticipatie

Terugblik op de doelen:

- Verdiepen hefboom Kwaliteitsvolle interactie
- Leren van elkaar
- Nadenken over transfer naar eigen school en SG

fb.com/KatholiekOnderwijsVlaanderen

twitter.com/KathOndVla
twitter.com/BoeveLieven

www.linkedin.com/company/katholiekonderwijsvlaanderen

